

Türkiye’de Karbon Ticaretinin Geleceği Planlanırken;

- Büyük kamu kurumları, holdingler ve yabancı ortaklı firmalar başta olmak üzere, uygun nitelikteki firmaların “karbon dostu” nitelik kazanması için karbon tasarrufu yaratan projelere destek olmaları konusunda bilinçlendirme ve kapasite geliştirme çalışmaları yürütülmelidir. Bu kapsamda; öncelikle tüm sektörlerde ve firmalarda karbon ayakizi hesaplamalarının gerçekleştirilmesi sağlanmalıdır.
- Tüm firmaların, karbon yönetimi ilkelerini, hem çevre yönetiminin bir parçası hem de işletme verimliliği ve rekabetin artırılmasının bir aracı olarak uygulamaya sokması desteklenmelidir.
- Kamu sektörünün gönüllü alıcı olarak ortaya çıkması sağlanarak, gönüllü karbon ticareti alanında iç piyasanın oluşturulması desteklenmelidir.
- Bu sürecin büyümesi için mali destekler (Karbon etkinliklerinde vergi muafiyeti, dengeleme projelerine mali destek, çevresel vergilerden kısmen muafiyet gibi) gerekli olabilir.
- Yerel ve ulusal STKların sürece katılımı desteklenmeli, pek çok sektör için bilgilendirme ve tanıtım çalışması yapılmalı.
- Bir standart ve bir sertifikalandırma programının benimsenmesi kaliteyi, projelerin ve prosedürlerin karşılaştırılmasını garantileyecektir. ISO14064 kabul edilmiştir ancak diğer gönüllü karbon standartları (da) düşünülmelidir.
- Gönüllü Karbon Ticaretinde satışlarla ilgili bilgilendirme amacıyla, temel aktörlerin de katılımıyla basit ve verimli bir kurumsal çerçeve oluşturulmalıdır.
- Proje çeşitleri enerji verimliliği, yenilenebilir enerji ve karbon yakalama alanlarını kapsayabilir. Sürece girecek projelerin salım azaltımı için alt sınır belirlenebilir.
- Yerli firma ve kuruluşların karbon talebini destekleyecek ve yönetecek ulusal bir piyasa oluşturularak, yabancıların bu piyasadaki rolleri ve katkıları belirlenmeli.
- 2012 öncesinde gönüllü piyasalarda yer alan alıcıların (ör. Uluslararası sivil havacılık), 2012 sonrasında zorunlu küresel karbon piyasalarına katılacağı dikkate alındığında, gönüllü piyasalardaki işlem ve sermaye hacminin azalması beklenebilir.
- Sürecin bu şekilde ilerlemesi halinde ve Türkiye’nin 2012 sonrasında geçerli olacak uluslararası sürecin (Kyoto Protokolü’nün 2. Yükümlülük Dönemi ya da 2009 yılında Poznan’da belirlenecek yeni bir uluslararası anlaşma) dışında kalması halinde, halen Türkiye’ye doğru yönelen uluslararası talep, 2012 sonrası süreçte geçerli olamayabilecektir.
- Bu nedenle, halen yürütülen gönüllü karbon ticareti, gerçekte nihai bir amaç olarak değil, Türkiye’nin 2012 sonrasında küresel karbon piyasalarına katılabilmesi için bir araç olarak değerlendirilmelidir.
- Bu çerçevede, öncelikle, halen yürüyen süreçlerin, Türkiye’nin 2012 sonrasında Ek-B dışı konumunu koruyarak karbon satıcısı ülke konumuna hak kazanabilmesi ve yeni oluşacak CDM/JI piyasasında karbon yatırımlarına evsahibi (karbon satıcı ülke) olarak yer almasını sağlamak için bir destek ya da müzakere aracı olarak değerlendirilmelidir.
- Bunun yanında, diğer ülkelerden farklı olarak, Türkiye’de oluşturulacak gönüllü karbon piyasasında kamunun rolü daha da etkinleştirilmeli, izleme, onay ve kayıt sürecinde oluşturulacak kurumsal yapı ve işleyiş, 2012 sonrasında Türkiye’nin esneklik düzeneklerindeki Yetkili Kurum (Designated National Authority) ve kayıt sistemi (Registry) olacak şekilde kurgulanmalıdır.
- Böylelikle, 2012 öncesi Türkiye’deki gönüllü karbon ticareti uygulamaları, Türkiye’nin 2012 sonrasındaki uluslararası sürece mevzuat, işleyiş, izleme ve denetleme açısından tam anlamıyla hazır bir şekilde, ulusal çıkarlarını gözeterek ve herhangi bir gecikme yaşanmaksızın katılımını sağlayabilecektir.

BÖLGESEL ÇEVRE MERKEZİ
REC Türkiye

İlkbahar Mahallesi 15. Cadde 296. Sokak No. 8 06550 Yıldız • Ankara • TÜRKİYE
Tel: (+90-312) 491 95 30 • Fax: (+90-312) 491 95 40

www.rec.org.tr • www.iklimlerdegisiyor.info

2012’YE KADAR TÜRKİYE’DE SERA GAZI SALIMLARININ AZALTILMASI PROJELERİNİN FİNANSMANI İÇİN ÖNCELİKLİ SEÇENEK: GÖNÜLLÜ KARBON TİCARETİ

The Gold Standard
Premium quality carbon credits

BÖLGESEL ÇEVRE MERKEZİ
REC Türkiye

Bu broşürde yer alan bilgiler, Avrupa Komisyonu Çevre Genel Müdürlüğü LIFE fonu tarafından desteklenen, İtalyan Çevre, Arazi ve Deniz Bakanlığı tarafından eş-finansman sağlanan ve REC Türkiye’nin, Çevre ve Orman Bakanlığı ve Exergia firması ile işbirliğinde 2006-2008 yılları arasında yürüttüğü “LIFE05/TCY/TR164 – Türkiye’de İklim Değişikliği Politikalarının Tanıtılması” başlıklı proje çalışmalarının ürünüdür. Ayrıntılı bilgilere www.rec.org.tr ya da www.iklimlerdegisiyor.info adresinden erişilebilir.

Dünyada Gönüllü Karbon Ticareti:

Alıcılar

- Kyoto Protokolü Ek-A Listesinde yer almayan sektörlerin firmaları (ör. Uluslararası sivil havacılık firmaları)
- Kyoto Protokolü Ek-B Listesinde yer almayan ülkelerde (ör. ABD) karbon salımlarını dengelemek isteyen firmalar
- Kyoto Protokolü ile doğrudan yükümlülük altına girmeyen etkinlik sahipleri (ör. Kültürel ve sportif buluşmalar, bankalar, ticaret merkezleri, perakende sektörü)

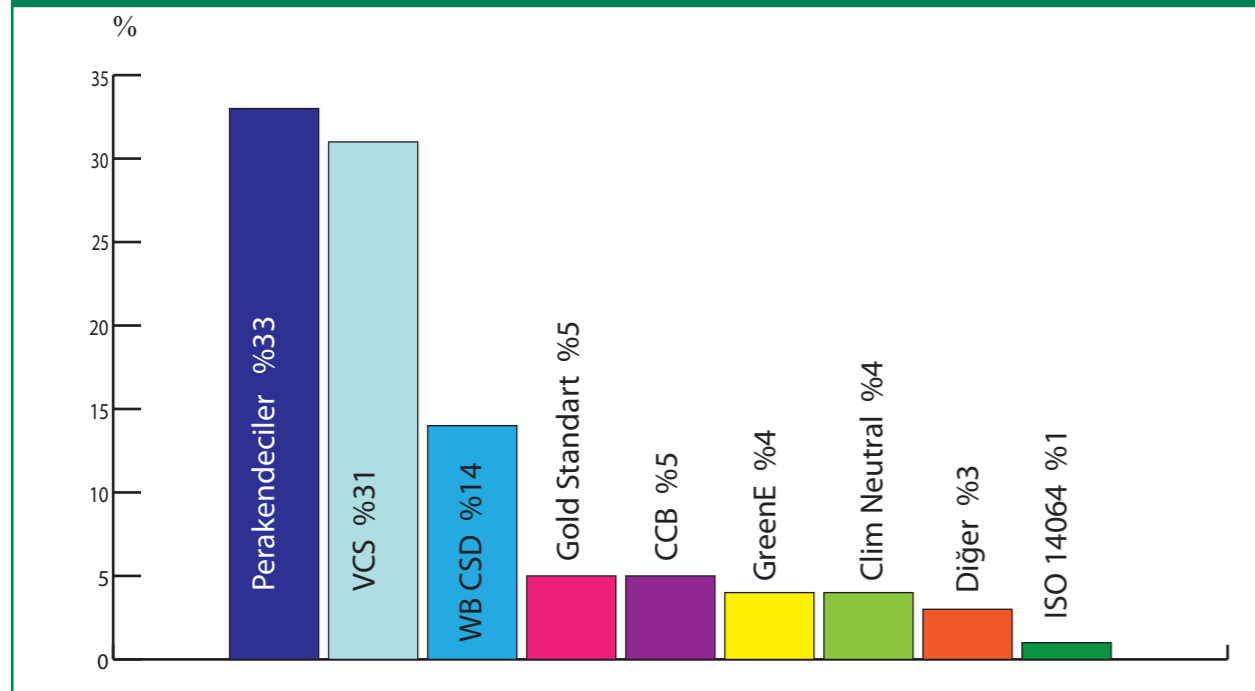
Satıcılar

- Kyoto Protokolü'ne taraf olmayan ülkelerde,
- Kyoto Protokolü Ek-B Listesinde yer almayan ülkelerde,
- Kyoto Protokolü'ne taraf olan ancak CDM/JI süreçlerinin aşırı maliyetli olduğu sera gazı salımlarının azaltılmasını sağlayan yenilenebilir enerji, enerji tasarrufu ve sürdürülebilir atık yönetimi projeleri

2006 yılı Proje Tabanlı Karbon Ticareti

	2005		2006		2005-2006 Değişimi	
	Ticaret Hacmi (Mton eş-CO ₂)	Piyasa Değeri (Milyon US\$)	Ticaret Hacmi (Mton eş-CO ₂)	Piyasa Değeri (Milyon US\$)	Ticaret Hacmi %	Piyasa Değeri %
Birincil CDM	341	2417	450	4813	32%	99%
İkincil CDM	10	221	25	444	150%	101%
Jl	11	68	16	141	45%	107%
Diğer	20	187	17	79	-15%	-58%
Gönüllü Karbon	6	44	10	100	67%	127%

Gönüllü Karbon Piyasalarında Kullanılan Standartlar (State of Voluntary Market, 2007)

Türkiye'de Gönüllü Karbon Ticaretinin Tarihçesi

Tarih	Olay
2005 Şubat	Boğaziçi Üniversitesi tarafından gerçekleştirilen CDM çalıştayında 6 proje önerisi geliştirildi, ancak Türkiye'nin konumu nedeniyle bu projeler CDM kapsamına alınamadı.
2005 Temmuz	Bilgin Elektrik (BARES), Çevre ve Orman Bakanlığı ve REC Türkiye'ye konu ile ilgili olarak başvurdu. (REC Türkiye, yetki dışı olması nedeniyle firmayı Bakanlığa yönlendirdi)
2006 Temmuz	BARES Çevre ve Orman Bakanlığı'ndan destek mektubu aldı. (indicative statement of interest) Konu REC Türkiye tarafından İDKK COP12 Hazırlık çalışmaları gündemine taşındı.
2006 Aralık	REC Türkiye, COP12 kapsamında Bali'de Futurecamp, Pioneer Carbon ve Gold Standard yetkilileri ile görüştü. CNBC-e Dergisinde, BARES Projesi "Havadan para kazanma dönemi" kapak haberiyle, "kurumsal sosyal sorumluluk" kapsamında hayata geçirildiği açıklandı.
2007 Ocak	Sebenoba ve Karakurt TÜV tarafından uluslararası kamuoyuna Türkiye'de JI Projeleri olarak duyuruldu, REC Türkiye'nin uyarısıyla Gönüllü Karbon olarak değiştirildi.
2007 Haziran	REC Türkiye, konuyla ilgili ilk kamuoyu bilinçlendirme etkinliğini ÇET'07 kapsamında Kocaeli'nde düzenledi. OneCarbon, Futurecamp, PioneerCarbon, EcoSecurities ve İSTAÇ firmaları panele katıldı.
2007 Haziran	TSE, ISO14064 standardını Türk standardı olarak kabul etti.
2007 Eylül	Türkiye'de uygulanan ve Gold Standard sürecine başvuran projelerin Proje Tasarım Belgeleri (PDD) ilk defa bir Türkçe web sayfasından (www.iklimlerdegisiyor.info) Türkçe ve İngilizce olarak duyuruldu.
2007 Kasım	REC Türkiye tarafından düzenlenen çalıştayda, Türkiye'de ilk defa kamu kuruluşları, proje sahipleri ve karbon danışmanlık firmaları bir araya gelerek katılımcı yöntemlerle süreci tartışıp görüş ve önerilerini paylaştılar.
2008	Mare, Anemon ve Sayalar, Türkiye'nin ve dünyanın ilk Gold Standard tescilli gönüllü karbon projeleri olarak kayıtlara geçti.

Türkiye'de Yürütülen Gönüllü Karbon Ticareti Yatırımları

(REC Türkiye'ye ulaşan bilgiler ve uluslararası kuruluşlardan elde edilen veriler ışığında hazırlanmıştır)

No	Proje Adı	Santral Türü	Kurulu Güç (MW)	Ön Görülen Sera Gazı Tasarrufu (ton eş-CO ₂ /yıl)	Uluslararası Standart Başvurusu
1	Bares	Rüzgar	30	72.000	-
2	Sebenoba	Rüzgar	30	60.699	VER+
3	Karakurt	Rüzgar	10	24.381	VER+
4	Mare	Rüzgar	39,2	88.960	GS, VER+
5	Anemon	Rüzgar	30,4	74.701	GS, VER+
6	Şamlı	Rüzgar	90	162.000	GS,
7	Sayalar	Rüzgar	30,4	85.035	GS,
8	Yuntdağ	Rüzgar	42,5	100.000	GS,
9	Tuzla	Jeotermal	7,5	32.000	GS,
10	Mazi-3	Rüzgar	30	75.000	GS,
11	Belen	Rüzgar	30	60.000	GS,
12	Düzlen	HES	15	29.000	GS,
13	XXX	HES	6	9.900	GS,
14	Burgaz	Rüzgar	14,9	44.847	GS,
15	Çamseki	Rüzgar	21	47.882	GS,
16	Çatalca	Rüzgar	60	149.510	GS,
17	Dares	Rüzgar	28,8	61.301	GS,
18	Keltepe	Rüzgar	19	47.531	GS,
19	Mamak	Biyogaz	14	487.340	GS,
20	Dora - II	Jeotermal	9,5	43.750	GS,
21	Firnis	HES	9,6	23.200	VER+
22	Soma	Rüzgar	140,8	297.515	GS,
23	İstaç	Biyogaz	11	1.137.719	GS,
Toplam	16 Rüzgar, 2 Jeotermal		548,7	3.214,271	
	2 Biyogaz, 3 HES				